

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างบัณฑิต นับว่าเป็นงานสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา เป็นงานที่ละเอียดอ่อนและยากยิ่ง เพราะจะต้องไม่เพียงแต่ผลิตบัณฑิตออกมาได้เท่านั้น แต่ต้องผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพด้วย บัณฑิตจึงจะเป็นคนที่มีคุณค่าในสังคม เป็นทรัพยากรที่มีค่า เป็นคนที่ไม่สร้างปัญหาในสังคม คนที่ใคร่ชื่อว่าเป็นบัณฑิตนั้น ควรจะต้องได้รับการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ตลอดระยะเวลาที่ยังอยู่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นช่วงสำคัญที่สุด เนื่องจากในวัยที่เป็นนิสิตนักศึกษานั้น วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2529: 13) กล่าวว่า นักศึกษาซึ่งเข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีอายุ 18 - 19 ปี เป็นวัยที่ต้องการพัฒนาทางสติปัญญาถึงขีดสุดแล้วจะค่อย ๆ ลดลงทีละน้อย ฉะนั้นถ้าช่วงนี้สถาบันการศึกษาไม่ฉวยโอกาสที่จะพัฒนา ก็จะพลอยโอกาสที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติไป พอเลยถึงปี 2 ปี 3 ปี 4 นิสิตนักศึกษาก็จะรับอะไรได้ช้าลง การพัฒนาจะทำได้ยากขึ้น คนในวัยนี้ถือว่าอยู่ในวัยวิกฤติ เป็นวัยที่มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลง ไวต่อการเรียนรู้ และมีอุดมคติสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ ทริปป์ (Tripp, 1970: 1 - 7) ได้กล่าวว่า นิสิตนักศึกษาก็ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มหาวิทยาลัยที่เขาศึกษาอยู่เมื่อทรืพลอย่างมากต่อการพัฒนาของเขา

คุณลักษณะที่สำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนิสิตนักศึกษานั้น เนื่องจากนิสิตนักศึกษาคือคนในวัยรุ่นตอนปลาย หรือคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้นการพัฒนาจึงต้องเกี่ยวข้องกับงานพัฒนาการของคนวัยรุ่นนั่นเอง ชิคเกอร์ริง (Chickering, 1974: 8 - 18) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่มหาวิทยาลัยควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนิสิตนักศึกษามี 7 ด้าน คือ (1) การเพิ่มพูนศักยภาพของความสามารถ (2) การควบคุมอารมณ์ (3) การเป็นตัวของตัวเอง (4) การสร้างภาพเอกลักษณ์เฉพาะตน (5) การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้อื่น (6) การรู้จักกำหนดเป้าหมายของชีวิต และ (7) การพัฒนาบุคลิกภาพโดยรวมของตนเอง และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (ใน ไทพูนีย์

สินลาร์จน์ บรรณาธิการ, 2529: 3) ได้เสนอว่ามหาวิทยาลัยควรพัฒนานิสิตนักศึกษาใน 8 ด้าน ต่อไปนี้ (1) การพัฒนาทางสติปัญญา (2) การพัฒนาวิชาชีพ (3) การพัฒนาอารมณ์ (4) การพัฒนาทักษะทางสังคม (5) การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (6) การพัฒนาคุณธรรม (7) การพัฒนาทัศนคติ และ (8) การพัฒนาการจัดการ

นโยบายและแผนพัฒนาเยาวชน (15 - 25 ปี) ระยะยาวแห่งชาติ (2524: 1.3-1.4) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาเยาวชนไว้ว่า การพัฒนาเยาวชนนั้น ส่วนหนึ่งจะเป็นการสนองความต้องการพื้นฐานของเยาวชนและการพัฒนาตนเอง และอีกส่วนหนึ่งเพื่อการพัฒนาสังคม ทิศทางเหล่านี้ คือ ลักษณะเยาวชนที่ตองการนั้นเอง มี 4 ลักษณะ คือ ทิศทางในการพัฒนาค่านิยมสุภาพกายและจิต (2) ทิศทางในการพัฒนาค่านิยมสติปัญญาและความสามารถ (3) ทิศทางในการพัฒนาค่านิยมอาชีพ และ (4) ทิศทางในการพัฒนาค่านิยมบุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรม

โดยสรุปกล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนาทุกด้านให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษา หรือเยาวชนของชาติ เพื่อให้ได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพ และได้คนที่เป็นคนโดยสมบูรณ์ ดังที่ระบุในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 หมวด 2 ข้อ 33 ว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษา มุ่งพัฒนาความเจริญของงานทางสติปัญญาและความคิด เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ มุ่งสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาประเทศ และมุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ และเข้าใจศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา 2520 : 350)

สังคมไทยในปัจจุบันยังคงคลั่งงมงายในการปฏิบัติภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาอยู่หลายประการ กล่าวคือ ประการแรก การสอนวิชาการและวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคมนั้น วิจิตร ศรีสอาน (2518: 11) กล่าวว่า มหาวิทยาลัยยังละเลยการศึกษาเพื่อการพัฒนาความเป็นคน และ พระราชวรมุนี (2528: 74) ก็กล่าวว่า ปัจจุบันเราพัฒนาทางวัตถุมากเกินไป หย่อนทางด้านพัฒนาตัวเอง เช่น ทางทัศนคติ เป็นต้น ประการที่สอง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ ภารกิจด้านนี้ส่วนมากจะปรากฏในลักษณะความก้าวหน้าของบุคลากรในวงการศึกษามากกว่าเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษา ประการที่สาม ภาระหน้าที่ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมและปลูกฝังความเป็นพลเมืองคืนัน สถาบัน

อุดมศึกษาให้ความสนใจน้อยมาก ปล่อยให้สภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันเป็นเครื่องถ่ายทอดวัฒนธรรม และปลูกฝังค่านิยมให้แก่บัณฑิตนักศึกษาแทน ซึ่งข้อนี้ควรถามตัวเองดูว่า การอุดมศึกษานั้นได้มีบทบาทในการพัฒนาตัวบัณฑิตนักศึกษารึจริงหรือ

ครั้งที่ ประกอบ คูปรัทน์ (อ้างใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์ บรรณาธิการ 2529: 1-3) ได้กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงในการอุดมศึกษาว่า สภาพปัจจุบันเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเห็นในอดีต และสิ่งเหล่านี้ จะมีผลกระทบให้การอุดมศึกษาต้องมีการปรับปรุงตัวเองอย่างมากในช่วงทศวรรษต่อไป กล่าวคือ (1) สภาพการเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ 5 ได้ทวีจำนวนผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาอย่างมาก (2) การขยายตัวของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาคิดตามมากับปัญหาบัณฑิตล้นงานจากการผลิตบัณฑิตในแต่ละปีในอัตราสูงมาก (3) เกิดปัญหาการแย่งชิงนักศึกษาในระหว่างสถาบัน แต่ก็ยังไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตนเองในระบบการผลิตบัณฑิต ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป (4) ขณะที่ปัญหาวิกฤติเกิดขึ้น สถาบันต่าง ๆ จะมีแนวโน้มเริ่มทรุดโทรมไปตามคณาจารย์ด้วย (5) ระบบรางวัลที่ได้มีในอดีตเพื่อกระตุ้นให้อาจารย์สนใจในงานวิจัยนั้น ได้กลายเป็นค่าใช้จ่ายบนความสูญเสียของระบบการสอน (6) ผลกระทบจากการใช้ระบบการเมืองภายในสถาบัน (7) ระบบการผลิตบัณฑิตขาดการประเมินผลจากภายนอกและภายใน นักศึกษาซึ่งในยุค 14 ตุลาคม 2516 เคยมีบทบาทต่อการเรียกร้องให้สถาบันอุดมศึกษาสนองต่อการเรียนการสอน แต่มาในยุคปัจจุบัน นักศึกษากลับกลายเป็นผู้เรียนแบบจงใจ ไม่สามารถเรียกร้องในบริการด้านการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ กลไกการรวมตัวของนักศึกษาค่อนข้างอ่อน ไร้ศักยภาพ นักศึกษาส่วนใหญ่จึงอยู่ในสภาพเรียนไปวัน ๆ และเรียนเพื่อตัวเอง และ (8) ในด้านการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่าคุณภาพการสอนของอาจารย์ต่ำลง นักศึกษาเฉื่อยลง และปริญญาที่มีค่าน้อยลง

ภาพลบของการศึกษาระดับอุดมศึกษาเหล่านี้ จะเป็นตัวกำหนดทิศทางของระบบการผลิตบัณฑิตในอนาคต หากสถาบันอุดมศึกษาเพิกเฉยต่อปัญหา และไม่ให้ความสนใจอย่างจริงจังต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาแล้ว ก็น่าเป็นห่วงคนรุ่นใหม่ที่่จะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต

กรมการฝึกหัดครู มีวิทยาลัยครูในสังกัด 36 แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศ วิทยาลัยครูแต่ละแห่ง มีฐานะเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติ

วิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518 มาตรา 5 ระบุว่า ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการวิจัย ส่งเสริมวิชาชีพครูและวิทยฐานะครู ทำนุบำรุงวัฒนธรรมและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ดังนั้นวิทยาลัยครูจึงเน้นภาระหน้าที่ด้านการผลิตบัณฑิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครูเป็นสำคัญ วิทยาลัยครูต้องรับผิดชอบต่อการหาแนวทางพัฒนานักศึกษาคูร ให้มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอที่จะเป็นบัณฑิตครูที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะตามที่สังคมในอนาคตต้องการและคาดหวัง แนวทางพัฒนานักศึกษาจะมุ่งไปสู่เป้าหมายของการฝึกหัดครูที่ค้างไว้ว่า " เพื่อให้เป็นคนดี เป็นครูดี และมีความรู้ดี"

ในปัจจุบัน กรมการฝึกหัดครูได้ปรับบทบาทและภาระหน้าที่ของวิทยาลัยครูให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความต้องการของท้องถิ่น ปรับภาระหน้าที่ด้านการให้การศึกษาระดับปริญญาตรีที่กว้างออกไปนอกเหนือจากวิชาชีพครู โดยให้มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2527 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 101 ตอนที่ 144 ตุลาคม 2527) ความในมาตรา 5 ระบุว่า ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี และมาตรา 5 วรรค 3 ได้บรรจุข้อความที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มวิทยาลัยครูไว้ ดังนี้

" ... เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิทยาลัยครูร่วมกัน สภาอาจกำหนดให้วิทยาลัยครูหลายแห่งร่วมกันเป็นกลุ่มวิทยาลัยครูได้ จำนวนกลุ่ม หลักเกณฑ์ การเลือกอธิการ เป็นประธานกลุ่ม การดำเนินงานของกลุ่มและกิจการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภา"

อนุสนธิจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงได้ตราข้อบังคับของสภาการฝึกหัดครูว่าด้วยการบริหารกลุ่มวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2528 ขึ้นความใน ข้อ 5 ระบุว่า "สหวิทยาลัย" หมายความว่า "กลุ่มวิทยาลัยครู" และ ข้อ 6 ระบุว่า เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิทยาลัยครูร่วมกัน ให้วิทยาลัยครูรวมเป็นกลุ่มเรียกว่า สหวิทยาลัย มี 8 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ (1) สหวิทยาลัยล้านนา (2) สหวิทยาลัยพุทธชินราช (3) สหวิทยาลัยอีสานเหนือ (4) สหวิทยาลัยอีสานใต้ (5) สหวิทยาลัยศรีอยุธยา (6) สหวิทยาลัยทักษิณ (7) สหวิทยาลัยทวารวดี และ (8) สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

สหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ เป็นกลุ่มวิทยาลัยครูที่มี วิทยาลัยครูกระจายอยู่ในพื้นที่ครอบคลุมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นสถาบันการศึกษา และวิจัย มีภารกิจตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2527

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ ต้องการศึกษารวม ของแนวทางการพัฒนานักศึกษาทุกสาขาวิชาที่เปิดสอนใน สหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และ สหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ว่าได้ดำเนินการพัฒนานักศึกษาค้นต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด และมี แนวทางที่จะพัฒนานักศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมที่จะดำรงชีวิตในสภาพสังคม และ เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนานักศึกษาในสหวิทยาลัย อีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสหวิทยาลัย อีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ เกี่ยวกับแนวทางพัฒนานักศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาใน สหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ เกี่ยวกับแนวทางพัฒนานักศึกษา
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนานักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และ สหวิทยาลัยอีสาน-ใต้

คำถามเพื่อการวิจัย

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนานักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ เป็นอย่างไร
2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ เกี่ยวกับแนวทางพัฒนานักศึกษาค้นสู่สุขภาพกายและสุขภาพจิต สติปัญญาและความสามารถ อาชีพ บุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรม เป็นอย่างไร

3. ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ เกี่ยวกับแนวทางพัฒนานักศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งสำรวจสภาพปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนานักศึกษาใน สหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ โดยการสังเกต สัมภาษณ์ และรายงาน ประเมินผลโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา และมุ่งศึกษาแนวทางพัฒนา นักศึกษาใน 4 ทิศทาง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสหวิทยาลัย อีสาน-เหนือ อันประกอบด้วย วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูสกลนคร และวิทยาลัยครูอุดรธานี และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ อันประกอบด้วย วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูสุรินทร์ และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ทั้งนี้ ศึกษาโดยใช้ แบบสอบถาม

2. ศึกษาแนวทางพัฒนานักศึกษาใน 4 ทิศทาง คือ แนวทางพัฒนากันสุขภาพ กายและจิตใจ แนวทางพัฒนากันสติปัญญาและความสามารถ แนวทางพัฒนากันอาชีพ แนว ทางพัฒนากันคุณภาพกันสังคม คุณธรรมและจริยธรรม

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.1.1 ผู้บริหาร ศึกษาเฉพาะ อธิการ รองอธิการหัวหน้า คณะวิชาและหัวหน้าภาควิชา

3.1.2 อาจารย์ ศึกษาเฉพาะอาจารย์ซึ่งเป็นข้าราชการประจำ ที่ทำหน้าที่สอนในปีการศึกษา 2529 เท่านั้น และไม่ทำหน้าที่ตาม ข้อ 3.1.1

3.1.3 นักศึกษา ศึกษาเฉพาะผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ภาคปกติ ชั้นปีสุดท้ายของทุกหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู ที่เปิด สอนในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้

อนึ่ง ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา จะศึกษาจาก สถาบันเดียวกัน ตามที่ضمได้

3.2 ตัวอย่างตาม 'ไ้แก่' ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนานักศึกษาทั้ง 4 ทิศทาง คือ แนวทางพัฒนาค่านูสุขภาพกายและจิต แนวทางพัฒนาค่านสติปัญญาและความสามารถ แนวทางพัฒนาค่านอาชีพ แนวทางพัฒนาบุคลิกภาพค่านสังคม คุณธรรมและ จริยธรรม

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ถือว่า

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นตัวแทนประชากรได้
2. ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ตอบแบบสอบถามและให้การสัมภาษณ์ ตามความเป็นจริง และกระทำด้วยความสมัครใจ

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

แนวทางพัฒนานักศึกษา หมายถึง แนวคิด การปฏิบัติ วิธีการ กระบวนการ ประสพการณ์ กิจกรรม และการจัดสภาพแวดล้อมที่มีผลนำไปสู่การพัฒนานักศึกษาให้มีความ เจริญองงาม หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นสู่สภาวะทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้ถึงศักยภาพที่ควรจะเป็นของแต่ละคน

การพัฒนาค่านสุขภาพกายและจิตใจ หมายถึง ความเจริญองงามหรือการ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทางร่างกายและจิตใจ กล่าวคือ ความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิต รวมทั้งความปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

การพัฒนาสติปัญญาและความสามารถ หมายถึง ความเจริญองงามหรือการ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นทางสติปัญญาและความสามารถ อันหมายถึงสมรรถวิสัยที่จะปรับตัวให้เข้า กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง แก้ไขสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ตลอดจนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่ง ใหม่ ๆ ขึ้นมา สามารถคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้คิดและรวดเร็ว

การพัฒนาค่านอาชีพ หมายถึง ความเจริญองงาม หรือการ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในค่านความสนใจ ความถนัด ทักษะ การเห็นความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ และการสร้าง เจตนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

การพัฒนาบุคลิกภาพด้านสังคม คุณธรรม และจริยธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงามหรือการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในลักษณะรวมทั้งหมดของบุคคลแต่ละคนซึ่งมีลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้ ลักษณะทางร่างกาย จิตใจที่เกี่ยวพันกับสมอง ความสามารถ อุนิสัย ทางสังคม ทางอารมณ์ และทางจิตใจ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ทำงานในตำแหน่งหน้าที่อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าภาควิชา ในมหาวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และมหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ซึ่งอาจจะทำหน้าที่สอนด้วยหรือไม่ก็ได้

อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาการซึ่งเป็นข้าราชการประจำที่ปฏิบัติภารกิจอยู่จริงในปีการศึกษา 2529 ในมหาวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และมหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้ แต่ไม่ได้ทำหน้าที่บริหาร

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และมหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ภาคปกติ ชั้นปีสุดท้าย ทุกหลักสูตร ของสภากาชาดที่เบิกสอนในมหาวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และมหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้

สหวิทยาลัย หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครูที่เรียกชื่อใหม่ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2527 และขอมงคัมสภากาชาดที่เบิกสอนว่าด้วยการบริหารกลุ่มวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2528 ซึ่งกำหนดให้สหวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาในระดับสูง ที่สอนวิชาชีพเฉพาะอย่างร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิทยาลัยครูร่วมกัน และกระทำการกิจการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว

สหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภูมิภาคอีสานตอนบน ประกอบด้วย วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูสกลนคร และวิทยาลัยครูอุดรธานี

สหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ หมายถึง กลุ่มวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคอีสานตอนล่าง ประกอบด้วย วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูสุรินทร์ และวิทยาลัยครูอุบลราชธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้มีการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับแนวทางพัฒนานักศึกษาสหวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนานักศึกษาสหวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสหวิทยาลัย ที่จะใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบาย จุดหมาย การจัดการศึกษา การจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนานักศึกษาให้ได้ผลดี ทั้งในระดับสหวิทยาลัย และระดับกรมการฝึกหัดครู
4. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาเรื่องการจัดประสบการณ์และกิจกรรมนักศึกษาในสหวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ผู้บริหาร หมายถึง อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าภาควิชา อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการประจำที่ทำหน้าที่สอนในปัจจุบัน และ นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีสุดท้ายของทุกหลักสูตร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529

2. ตัวอย่างประชากร

การสุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ขนาดตัวอย่างประชากร ใช้เกณฑ์ขนาดตัวอย่างร้อยละ 25 ของแต่ละกลุ่มประชากร ตามเกณฑ์ที่ ประคอง กรรณสูต (2525: 10) กำหนดไว้ในหนังสือสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ว่าถ้าจำนวนประชากรมีขนาดเป็นร้อยละ จำนวนตัวอย่างประชากรที่ควรสุ่ม คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนประชากร แยกตามกลุ่มประชากรได้

ตัวอย่างประชากร ดังนี้ กลุ่มผู้บริหาร 38 คน กลุ่มอาจารย์ 100 คน และกลุ่มนักศึกษา 499 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 637 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

3.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเฉพาะนักศึกษาโดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง และเกรดเฉลี่ย

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับแนวทางพัฒนานักศึกษาใน 4 ทิศทาง คือ ด้านสุขภาพกายและจิต ด้านสติปัญญาและความสามารถ ด้านอาชีพ และด้านบุคลิกภาพทางสังคม คุณธรรมและจริยธรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วง ในตอนสุดท้ายของแต่ละแนวทางให้จัดอันดับคุณภาพของการจัดดำเนินการ และจัดอันดับความต้องการของผู้ตอบ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบในเรื่องการให้ความสำคัญของแนวทางพัฒนานักศึกษาทั้ง 4 ทิศทาง ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ

3.2 แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามเินทรอก

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการพัฒนานักศึกษาที่สหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ได้จัดดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของการจัดดำเนินการ ภาคผนวก ก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยแจกและเก็บแบบสอบถามตามจำนวนที่ต้องการ ตลอดจนดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับคืนแบบสอบถาม และได้ผลการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัย

ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

5.1 แบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ความถี่เห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนานักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแต่ละข้อกระทง ค่าโอโนวา (ANOVA) เพื่อหาค่าความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างแต่ละค่าันได้ทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อจกัอันดับคุณภาพของกิจกรรม และจกัอันดับความคองการ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 แบบสัมภาษณ์ ได้นำผลการสัมภาษณ์มาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วเสนอในรูปของความเรียง

6. ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิจัย

รายงานผลการวิจัยนี้ ได้แบ่งออกเป็น 5 บท บรรณานุกรม และภาคผนวก โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง ลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษา คุณสมบัติที่นิสิตนักศึกษาพึงได้รับการพัฒนาจากสถาบันอุดมศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา สหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้กับการพัฒนานักศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา ทั้งงานวิจัยในต่างประเทศ และภายในประเทศ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การกำหนดค่า
ของมาตราส่วนประมาณค่า การแปลค่าของมาตราส่วนประมาณค่า การเก็บรวบรวมข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ บรรณานุกรม
แสดงรายการหนังสือ บทความ และเอกสารอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการวิจัย

ภาคผนวก ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่ใช้ในการ
วิจัย และการคำนวณค่าความเชื่อมั่น แบบแอลฟา (α - Coefficient)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย